

Yksityistielain tuunaaminen etenee

Hallitus antoi 19.10.2017 eduskunnalle esityksen yksityistieliksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2020 alusta. Tavoite oli vielä vähän aikaa sitten vuoden 2018 alku. Se ei olisi enää mahdollista, sillä asioita ei olisi voitu viedä päätökseen niin nopeasti. Suunniteltuun aikatauluun on vaikuttanut myös tuleva maakuntauudistus. Siihen ripustautuminen tuo tässä vaiheessa epätietoisuutta lain sisältöön ja voimaantulon ajankohtaan.

Olen käsitellyt yksityistielain uudistamista suunnitteluprosessin käynnistämisen jälkeen *Maankäytössä 2/2016*. Viittaan siihen, sillä pidän edelleen kiinni silloin esittämistäni mielipiteistä, eikä minulla ole tarkoitus toistaa niitä kaikkia tässä kirjoituksessa.

Hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus uudeksi yksityislaksi ja sen perustelut muodostavat valtavan lukupaketin. Asioihin on paneuduttu harvinaisen syvällisesti ja esityksen rakenteesta johtuen samoja asioita käsitellään monessa kohdassa tekstiä: esityksen pääasiallinen sisältö, yleisperustelut, yksityiskohtaiset perustelut ja lakiehdotus. Asioita on pohdittu monelta kantilta. Tekstiä on syntynyt paljon, enkä näe, että nyt olisi kysymys normien purkutalkoista. Tienpitoon yleisimmin ja eniten vaikuttavien asioiden lisäksi on laajasti pohdittu lukuisia tienpidon kokonaisuuden kannalta vähäisempiä asioita. Tämä on kuitenkin ollut tarpeellista.

Pakettia lukiessa tuli kiitollisuuden lisäksi mieleen, että sitä olisi varmasti voitu huomattavasti tiivistää lukemisen helpottamiseksi minkään asian kärsimättä. On nimittäin vaarana, että näin suureen tekstikokonaisuuteen eivät monetkaan tekstin kirjoittajan lisäksi tule paneutuneeksi riittävän hyvin. Erityisesti etsimättä olen huomannut perusteluissa ja lakiehdotuksessa kirjoitusvirheitä. Löytämäni ja muut tulisi korjata huolellisen tarkistuksen avulla.

Aikaisemmassa kolumnissani ehdotin komitean tyyppisen asiantuntijoiden toimikunnan asettamista valmistelevien virkamiesten avuksi seuraamaan ja ohjaamaan lainvalmistelua. Näin on tehtykin, sillä virkamiesvalmistelun avustajana on toiminut epämuodollinen asiantuntijaryhmä, johon on ollut kutsuttuina maa- ja metsätalouden asiantuntijajäseniä.

Maanmittauslaitos, Metsäteollisuus ry, Kuntaliitto, ympäristöministeriö, Suomen Tiejhdistus, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, liikennevirasto, Keski-Suomen ELY-keskus, Metsäkeskus ja muutama yksityinen yksityistietoimija.

Vuoden 1963 alusta lähtien voimassa ollut yksityistielaki siihen tehtyine muutoksineen on toiminut käytännössä hyvin. Se on todettu myös tämän lainvalmistelutyön yhteydessä. Eniten tarvetta onkin ollut selvittää lakia parantamalla otsikointia ja kirjoittamalla asiat loogisesti parempaan ja käyttäjäystävällisempään järjestykseen. Tässä on onnistuttakin varsin hyvin. Tienpitoon vaikuttavia sisällöllisiä muutoksia lakiehdotukseen sisältyy asioitten lukumäärään nähden varsin vähän.

Tässäkään lakiehdotuksessa ei ole vältytty pitkiltä virkeiltä ja viittauksilta toisiin pykäliin, joten päänvaivaa laki tulee antamaan tulevillekin lain soveltajille. Tärkeää kuitenkin on, että kaikista asioista säädetään riittävän tarkasti.

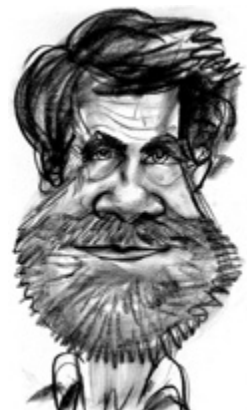
Lakiehdotuksen mukaan yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamiseen tiealueelle ei tarvittaisi kiinteistön omistajan lupaa vaan siihen riittäisi tiekunnan tai sen puuttuessa tieosakkaiden suostumus. Tämä on ehkä lakiehdotuksen merkittävin uutuus. Tiealueen rajan määrittelyssä voi kuitenkin syntyä epävarmuutta. Mieleeni tuli myös kysymys, voisiko asian säätämisestä yksityistielaisissa olla perustuslaillisia esteitä. Tällaisten laitteiden sijoittamisesta ja korvausten maksamisesta on säännöksiä maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä tieyhdistyskuntakaareissa niin kuin lakiehdotuksen 30 §:ssä mainitaan. Mielestäni yksityistien aluetta koskevasta sopimisesta ja päättämisestä olisi hyvä säätää em. laeissa, jolloin kaikki lakien tarkoittamia toimintoja koskevat säännökset löytyisivät yksistä laeista.

Lakiesitykseen tutustuessani löysin hämmästyttävän paljon aiheita huomautuksiin ottaen huomioon, minkälaisessa mankelissa asioita on jo pyöritetty. Huomautukseni ovat laadultaan juridisia. Törmäsin mm. pykälien välisiin ja sisäisiin sekä lakitekstin ja perustelujen välisiin ristiriitoihin. En ryhdy puimaan niitä tässä kirjoituksessa yksityiskohtaisesti. Sen sijaan olen yhteydessä lain valmistelijoihin ministeriössä.

Otan kuitenkin esille kysymyksen yksityistien tilapäisestä käytämisestä. Sitä on lakiuudistuksessa käsitelty perusteellisesti ja monisanaisesti. Asioita on kaiveltu pohjia myöten myös aikaisemmin lain muutosta 185/28.2.2003 tehtäessä. Tämä teoreetikkoja kiinnostava asia ei käsitykseni mukaan ole suuri huolen aihe tavallisen kansan parissa. Saamme olla kiitollisia, että meillä on lähinnä vanhaan maan tapaan perustuva jokamiehen oikeus, joka antaa meille mahdollisuudet esim. marjastaa ja sienestää toisten mailla. Tähän oikeuteen liittyy käsittäkseni laaja hyväksyminen moottoriajoneuvoilla teillä liikkumiseen myös muille kuin tieosakkaille.

Nykyisessä laissa puhutaan yksityistien tilapäisen käytön yhteydessä kuljetuksesta (80 §) ja liikenteestä (96 §). Lakiesityksen 28.1 §:n mukaan muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuva yksityistien käyttäminen tilapäisiin kuljetuksiin on luvanvaraista mutta tilapäinen kulkeminen ei ole. Näin ollen joudutaan arvioimaan, onko kysymys kuljetuksesta vai kulkemisesta, jos joku haluaa nostaa asian esille. Lakiesityksen 29 §:ssä käsitellään tien käytön kieltämistä ja rajoittamista sekä tien sulkemista ja 85 §:ssä käsitellään valtion, maakunnan tai kunnan avustamisen vaikutusta tien käyttämiseen muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi. Mielestäni pykälien 28, 29 ja 85 muodostama kokonaisuus pitäisi vielä miettiä uudestaan ja tehdä siitä yksi tai kaksi pykälää.

Summa summarum: Nykyisellä lainsäädännöllä on hyvin selvitty menneinä vuosikymmeninä, kun tieverkostoa voimakkaasti kehitettiin, mutta tuunaaminen tekee kyllä laille hyvää.

Raimo Koivistoinen
raimo.koivistoinen@kolumbus.fi